

**PARAZITOLOGICKÝ ÚSTAV SAV, v. v. i.
HLINKOVA 3, KOŠICE**

PREVÁDZKOVÝ PORIADOK ZVIERATNÍKA
Vnútorňý predpis Parazitologického ústavu SAV, v. v. i. schválený
vedením Parazitologického ústavu SAV, v. v. i.
dňa 01.02.2024

Košice, február 2024
Zvieratník pre laboratórne myši a pieskomily,
Parazitologický ústav SAV, v. v. i., Hlinkova 3, Košice

PREVÁDZKOVÝ PORIADOK ZVIERATNÍKA

1. ÚVOD

Správna činnosť chovných zariadení je nevyhnutná pre ochranu zvierat, pre dosahovanie validity experimentálnych výsledkov a pre zdravie a bezpečnosť ošetrovateľov zvierat. Dobrý chovateľský program predstavuje systém chovania a starostlivosti, ktorý umožňuje zvieratám udržiavať dobrý zdravotný stav.

Chovné zariadenie slúži výlučne na chov, resp. držanie chovných zvierat, ktoré sa využívajú pre potreby Parazitologického ústavu SAV, v. v. i. (PaÚ SAV).

2. DEFINÍCIA ZVIERATNÍKA A JEHO POSLANIE

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky (ŠVPS SR) podľa § 39 ods. 11 zákona NR SR č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a v znení neskorších predpisov a svojim rozhodnutím č. k. 4163/16-221 schválila zvieratník PaÚ SAV ako chovné a užívateľské zariadenie pre vlastnú potrebu pod číslom SK UCH 14021.

Pri chove zvierat sa musia dodržiavať etické princípy zaobchádzania so zvieratami, zákon o veterinárnej starostlivosti č. 39/2007 Z. z. v znení zákona č. 65/2021, nariadenie vlády SR č. 377/2012 Z. z. v znení NV č. 199/2019 Z. z. a č. 289/2020, ktorými sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely a vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 436/2012 Z. z. zo 14. decembra 2012, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely.

Požiadavky na zariadenie a starostlivosť o zvieratá a umiestnenie zvierat sú definované v prílohe č. 5 k nariadeniu vlády č. 377/2012 Z. z. a doplnené nariadením vlády SR č. 199/2019 Z. z. Dodržiavaním minimálnych požiadaviek sa zabezpečí, aby sa zvieratám poskytlo prostredie, v ktorom sa zohľadňujú fyziologické a etologické potreby držaných druhov, aby bolo umiestnenie, mikroklíma, priestor, napájanie, kŕmenie a starostlivosť vhodné pre každé zviera, priestor sa obmedzoval na nevyhnutne potrebnú mieru, aby boli denne kontrolované klimatické podmienky, v ktorých sa zvieratá držia a aby sa predchádzalo poraneniu, vylúčilo sa utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie sledovaním ich pohody a zdravotného stavu.

Zvieratník sa nachádza v budove vivária v objekte Parazitologického ústavu SAV, v. i., na Hlinkovej 3 v Košiciach. Kapacita zvieratníka je daná priestorovými možnosťami, počtom chovných boxov (vaničiek) a kapacity stojanov. Zvieratník je funkčne rozdelený na:

- oddelenie pre chov myší
- oddelenie pre myši v experimente
- oddelenie pre chov pieskomilov/pieskomily v experimente

Maximálny jednorazový zástav zvierat schválený ŠVPS SR podľa druhu, plochy chovnej vaničky, objemu miestnosti a ventilácie je:

- myš laboratórna 1100 jedincov
- pieskomil mongolský 50 jedincov

Pre potreby prevádzky zvieratníka ďalej slúži hygienická slučka, sklad krmiva, sklad podstielky, umyváreň, karanténna miestnosť a miestnosť na manipuláciu so zvieratami umiestnené v rovnakom objekte ako zvieratník.

Systém umiestnenia zvierat je jedným z najvýznamnejších faktorov vo fyzikálnom a sociálnom prostredí laboratórných zvierat a musí:

- poskytovať priestor umožňujúci zvieratám voľný pohyb, normálne telesné postoje a polohy s odpočinkovou zónou,
- poskytovať zvieratám primerané možnosti na uspokojovanie svojich fyziologických potrieb správania,
- poskytovať zvieratám pohodlné prostredie,
- poskytovať uzatvorený priestor, v ktorom sa zvieratá cítia bezpečne,
- poskytovať ľahký prístup k potrave a vode,
- poskytovať odpovedajúce vetranie a stálu teplotu prostredia,
- udržiavať zvieratá suché a čisté v súlade s požiadavkami daného druhu,
- vylučovať obmedzenie pohybu v zmysle konvencie o ochrane zvierat, pri umiestňovaní zvierat v klietkach dodržiavať požiadavky na plochu a hustotu osadenia klietok podľa nariadenia č. 377/2012 Z. z. a Vyhlášky 436/2012 v znení platných predpisov.

3. PERSONÁLNE OBSADENIE A PRACOVNÁ NÁPLŇ ZAMESTNANCOV ZVIERATNÍKA

Vedúca zvieratníka: MVDr. Miroslava Petrová, PhD.....

Starostlivosť o zvieratá majú v pracovnej náplni: Mgr. Helena Novická.....

Zodpovedný veterinárny lekár: doc. MVDr. Zuzana Hurníková, PhD.....

Zodpovedná za zabezpečenie súladu: MVDr. Daniela Antolová, PhD.....

Vedúca zvieratníka

Za odbornú stránku prevádzky zvieratníka zodpovedá vedúca zvieratníka, zodpovedná za starostlivosť o chované a držané zvieratá. Táto:

- riadi prácu ošetrovateliek laboratórnych zvierat, určuje náplň ich práce a kontroluje jej plnenie,
- objednáva (podľa potreby) a riadi dovoz zvierat a ich výdaj jednotlivým experimentátorom na základe ich požiadaviek a schválenia projektov,
- riadi a reguluje chov myší a pieskomilov,
- robí dohľad nad organizovaním likvidácie biologického odpadu,
- objednáva (podľa potreby) a organizuje dovoz krmiva a podstielky pre zvieratá,
- organizuje vykonávanie vstupných a preventívnych prehliadok zvierat v zvieratníku,
- vykonáva kontrolu hygienických a zootechnických parametrov (stav ventilácie, teplota, vlhkosť, osvetlenie, podstielka, stav napájania a kŕmenia) vo zvieratníku,
- v prípade porúch technických zariadení sa podieľa na zabezpečení ich opravy,
- dohliada nad dodržiavaním pracovných a bezpečnostných predpisov vo zvieratníku,
- spolu so zodpovedným veterinárnym lekárom zabezpečuje kontrolu zdravotného stavu zvierat.

Vedúca zvieratníka ďalej vedie v zmysle uvedených noriem dokumentáciu o činnosti zvieratníka:

- evidenciu o počte zvierat použitých v projekte,
- evidenciu uhynutých zvierat,
- záznam o identite a pôvode zvierat, ich počte, dátume prijatia, veterinárnom vyšetrení,
- záznamy z karanténizácie.

Záznamy musia byť uchované najmenej tri roky od ich vzniku a na požiadanie sa predkladajú príslušnému pracovníkovi vykonávajúcemu kontrolu z regionálnej, Krajskej alebo Štátnej veterinárnej a potravinovej správy.

Prevádzka zvieratníka

Pre výkon ošetrovateľských prác má zvieratník určené 1,5 miesta ošetrovateľa laboratórnych zvierat.

Ich pracovnou náplňou je najmä:

- komplexné zabezpečenie starostlivosti o laboratórne zvieratá: práca zahŕňa kŕmenie a napájanie, zabezpečenie kompletnej hygieny a dezinfekcie chovných jednotiek ako aj ostatných priestorov zvieratníka,
- sledovanie zdravotného stavu laboratórnych zvierat (denná kontrola zvierat, ich správanie a celkový stav), kontrola teploty a vlhkosti prostredia, akékoľvek zhoršenie zdravotného stavu, prípadne úmrtie zvierat alebo odchýlky technických parametrov personál bezodkladne nahlasuje pracovníkovi zodpovednému za prevádzku zvieratníka,
- asistencia pri ošetrovaní laboratórnych zvierat a manipulácii s nimi,
- starostlivosť o čistotu mrazničky pre uskladnenie uhynutých zvierat,
- vykonávanie záznamov o počtoch narodených, chovných, držaných a v postupoch použitých zvierat,
- vykonávanie denných záznamov z čistenia a dezinfekcie chovných priestorov a všetkých ďalších pracovných úkonov, ktoré pravidelne kontroluje pracovník zodpovedný za prevádzku zvieratníka.

V rámci prevádzky zvieratníka sa zabezpečuje aj dozor nad technickými zariadeniami v zvieratníku, ktorý vykonáva zamestnanec zodpovedný za starostlivosť o zvieratá.

Zamestnanec uskutočňuje najmä:

- dozor technického stavu vykurovacieho systému, vzduchotechnického zariadenia a svetelného režimu, dennú kontrolu funkčnosti uvedených zariadení,
- dodržiavanie bezpečnostných a požiarnych predpisov,
- hlásenia závad, resp. porúch väčšieho rozsahu vedúcej zvieratníka alebo sekretariátu PaÚ SAV.

Veterinárny dozor v zvieratníku

Veterinárny dozor je uskutočňovaný veterinárnym lekárom, ktorý:

- zabezpečuje všeobecnú zdravotnú ochranu zvierat chovaných v zariadení
- zvieratník navštevuje podľa potreby na požiadanie vedúcej zvieratníka
- kontroluje každú zásielku nakúpených zvierat z hľadiska ich veterinárneho zabezpečenia, t.j. akreditáciu chovu a veterinárne osvedčenie a zdravotný stav
- klinicky vyšetruje zvieratá v karanténe, podľa potreby vykonáva ďalšie vyšetrenia a odoberá vzorky pre diagnostické účely
- spolupracuje s vedúcou zvieratníka formou konzultácií a poradenstva
- je členom Poradného výboru pre dobré životné podmienky zvierat a podieľa sa na plnení jeho úloh.

Osoba zodpovedná za zabezpečenie súladu s požiadavkami NV 377/2012 Z. z. a Vyhlášky 436/2012 Z. z. v platnom znení

V spolupráci s Poradným výborom táto osoba sleduje aktuálne platnú legislatívu na ochranu zvierat používaných na vedecké a vzdelávacie účely.

V spolupráci s Poradným výborom sa podieľa na monitorovaní:

- dodržiavania podmienok prostredia,
- súladu stavu zvierat so záznamami,
- počtov použitých zvierat vo vzťahu k počtom, ktoré boli schválené,
- používaní schválených spôsobov manipulácie a usmrcovania,
- kompetentnosť osôb manipulujúcich so zvieratami.

4. ZÁSADY PREVÁDZKY ZVIERATNÍKA

4.1 ZÁSADY PREVÁDZKY V CHOVNEJ ČASTI ZVIERATNÍKA

- myši sú odchovávané v týždňových cykloch podľa požiadaviek experimentov (počet pripúšťaných samíc podľa potreby), pieskomily sú chované v pároch (samec + samica);
- systém pripúšťania myší je skupinový (1 samec + 3 samice), dátum pripustenia sa vyznačí na štítok, kam sa zaznamenajú aj dátumy vrhov;
- reprodukčný systém samíc myší prebieha spontánne, počas ovulácie sú oplodnené samcom, ktorý zostáva v spoločnej vaničke minimálne do 14. dňa po pripustení;

- v prípade že sa vyžaduje aby bola samica pripustená už počas postpartálneho ovulačného cyklu, samec sa neoddeľuje, ak táto potreba nie je, samec sa oddelí, pričom v jednej vaničke môžu byť spolu max. 3 samce;
- po okotení sa robí adjustácia vrhu (ak je to potrebné, utratia sa prípadné zákrpky);
- po odstavení (na 21. deň \pm 3 dni veku) sú mladé zvieratá rozdelené podľa pohlavia;
- dospelé zvieratá sú označené menom pracovníka, ktorému boli pridelené a číslom schválenia jeho projektu a sú presunuté do experimentálnej časti zvieratníka, prípadne podľa potreby zaradené do chovu;
- v záznamoch sa vedú nasledujúce údaje: ku samcom dátumy pripustenia, ku samiciam sa zaznamenáva dátum pripustenia, dátum vrhu, počet narodených mláďat, počet utratených mláďat v prípade adjustácie, dátum odstavu, počet odstavených mláďat, počet zvierat zaradených do chovu, počet zvierat vydaných do experimentu s dátumom, menom vedúceho projektu a číslom schválenia projektu, dátum uhynutia/usmrtenie zvierat'a, dátum uloženia kadáveru do kafilerického boxu.

4.2 ZÁSADY PREVÁDZKY V EXPERIMENTÁLNEJ ČASTI ZVIERATNÍKA A POVINNOSTI PRACOVNÍKOV MANIPULUJÚCICH SO ZVIERATAMI:

- vedúci projektov si musia zvieratá na experimenty objednať dostatočne včas a to mailom na adresu vedúcej zvieratníka, s uvedením kategórie zvierat, pohlavia, počtu a plánovaného termínu začiatku experimentu;
- ak plánujú použitie zvierat z vlastného chovu, musia v dátume začiatku experimentu zohľadniť aj čas potrebný na reprodukciu, t.j. minimálne 12 týždňov;
- v prípade plánovaného dovozu z iného schváleného dodávateľského zariadenia musia zohľadniť dobu potrebnú na objednávku na obstaranie zvierat + dobu karantény po dovoze, t.j. minimálne 1 mesiac vopred;
- vedúci projektu je povinný odovzdať vedúcej zvieratníka kópiu schválenia projektu, zvieratá budú pripravené a vydané iba na základe schváleného projektu a iba v schválenom počte;
- z pridelených zvierat na meno a číslo schválenia projektu pre jednotlivých experimentátorov sa odoberajú zvieratá na experimenty;
- zvieratá sú ustajnené a označené skupinovo;

- zvieratá musia byť označené menom vedúceho experimentu, číslom schválenia jeho projektu, dátumom začiatku postupu, predpokladaným dátumom ukončenia postupu a počtom pridelených zvierat/aktuálnym počtom zvierat v jednej chovnej vaničke;
- každý pracovník je povinný toto označenie dodržiavať počas celej doby experimentu a doplniť údaje o dĺžke trvania postupu a zmenách počtu zvierat v chovnej vaničke;
- počet zvierat je potrebné pre účely kontroly značiť spôsobom počet pridelených/počet aktuálne prítomných v chovnej vaničke (napr. 5/5 alebo 5/3);
- po pridelení zvierat na jednotlivé projekty alebo pracovníka je vedúci projektu zodpovedný za správne vedenie záznamov o zvieratách;
- každé zviera musí byť evidované a zaznamenané v protokoloch spolu s uvedením, či bolo usmrtené alebo uhynulo;
- každé zviera, usmrtené alebo uhynuté, je potrebné zapísať do centrálnej evidenčnej knihy uhynutých alebo usmrtených zvierat, nachádzajúcej sa pri kafilerickom mraziacom boxe v budove vivária;
- do evidenčnej knihy kafilerického boxu sa zapisuje dátum usmrtenia/úhynu, meno experimentátora, číslo schválenia projektu, počet usmrtených/uhynutých zvierat, druh zvierat'a;
- všetky záznamy je potrebné archivovať 5 rokov.

5. TECHNICKÉ VYBAVENIE ZVIERATNÍKA

Chovné jednotky sú vybavené štandardnou technológiou pre chov a držanie laboratórnych zvierat, ktorá zahŕňa:

- kompletne chovné boxy (chovné vaničky)
 - T II (podlahová plocha 334 cm², výška 140 mm)
 - T III (podlahová plocha 795 cm², výška 150 mm)
 - K/5 (podlahová plocha 1218 cm², výška 230 mm),
- manipulačné stojany na chovné boxy,
- sklenené fľaše (objem 250 ml a 500 ml) s hliníkovými pitkami,
- manipulačné stolíky,
- vzduchotechnické zariadenie ako súčasť budovy PaÚ,
- zvlhčovače vzduchu,
- monitorovacie systémy.

6. SANITÁCIA, ČISTENIE

Všetky chovné zariadenia, s ktorými zvieratá prichádzajú do kontaktu, musia byť pravidelne čistené, umývané a dezinfikované. Chovné vaničky sa čistia vždy pri výmene podstielky (minimálne 2x týždenne) roztokom s prídavkom saponátu a dezinfekčného prostriedku. Prvé mechanické očistenie a odstránenie použitej podstielky sa vykonáva na chodbe. Po mechanickom očistení nasleduje dezinfekcia (cez noc), umytie saponátom, opláchnutie čistou vodou a vysušenie. Čisté chovné zariadenia – vaničky, kryty, napájačky, sú uskladnené v umyvárni, kde neprichádzajú do styku s použitými.

Pre zabránenie kríženia čistej a špinavej časti v umyvárni sa pri výmene a čistení vaničiek postupuje v týchto krokoch:

1. príprava čistých vaničiek, naloženie podstielky na chodbe
2. distribúcia čistých vaničiek do jednotlivých miestností v potrebnom počte
3. preloženie zvierat
4. vynesenie použitých vaničiek na chodbu
5. mechanické očistenie a odstránenie použitej podstielky na chodbe
6. dezinfekcia v umyvárni cez noc
7. umytie saponátom, opláchnutie a vysušenie v umyvárni
8. odloženie vaničiek.

Fľaše s vodou sa umývajú denne a naplňajú sa čerstvou vodou. Raz za týždeň sa fľaše po dôkladnom umytí sterilizujú v horúco-vzdušnej sušičke, dátum sterilizácie sa eviduje.

Chovné miestnosti, chodby, skladovacie a iné priestory sa musia čistiť vhodným detergenčným a dezinfekčným prostriedkom tak často, ako je potrebné na udržanie čistoty.

Podlahy sa umývajú denne vodou s prídavkom saponátu, 2-krát týždenne vodou s prídavkom dezinfekčného prostriedku (Incidur, Incidin, Savo, Sterilium, Sanytol) podľa dezinfekčného poriadku.

Po skončení karantény a experimentu sa vykoná hĺbková dezinfekcia chovných/karanténnych miestností, vaničiek a zariadení 2 % vodným roztokom Inciduru/Incidinu.

Steny a stropy zvieratníka sa umývajú a dezinfikujú podľa potreby.

7. ZOOTECHNICKÉ OPATRENIA

7.1. USTAJNENIE ZVIERAT

Všetky chovné zvieratá musia byť označené na záznamových kartách, umiestnených na chovných vaničkách, kde sa označuje dátum pripustenia a dátum vrhu.

Všetky zvieratá v experimente musia byť označené na záznamových kartách, umiestnených na vaničkách. Na karte musí byť uvedené meno vedúceho experimentu, číslo schválenia projektu, dátum začiatku a predpokladaný koniec projektu, počet zvierat vo vaničke spôsobom pridelený počet/aktuálny počet.

- Myši určené na rozmnožovanie, t.j. 1 samec s tromi samicami s novo narodenými mláďatami sú držané vo vaničkách TIII s podlahovou plochou 795 cm² a výškou 150 mm.
- Samice myši s mláďatami do odstavu (3 samice + max. 36 mláďat) sú držané vo vaničkách K/5 s podlahovou plochou 1218 cm² a výškou 230 mm.
- Odstavené myši jedného pohlavia do zaradenia do reprodukcie/ experimentu sú držané vo vaničkách K/5 s podlahovou plochou 1218 cm² a výška 230 mm v počte max. 20 ks.
- Myši v experimentoch môžu byť umiestnené:

Vo vaničkách TII s podlahovou plochou 334 cm² a výškou 140 mm:

- do 20 g max. 5 myši
- 20-25 g max. 4 myši
- 25-30 g max. 4 myši
- nad 30 g max. 3 myši

Vo vaničkách TIII s podlahovou plochou 795 cm² a výškou 150 mm:

- do 20 g max. 13 myši
- 20-25 g max. 11 myši
- 25-30 g max. 9 myši
- nad 30 g max. 7 myši

- Pieskomily určené na rozmnožovanie, t.j. jeden monogamný pár s potomstvom do odstavu sú držané vo vaničkách K/5 s podlahovou plochou 1218 cm² a výškou 230 mm.
- Odstavené pieskomily jedného pohlavia sú držané vo vaničkách K/5 s podlahovou plochou 1218 cm² a výškou 230 mm v počte max. 8 jedincov do 40 g a max. 4 jedince nad 40 g.
- Pieskomily v postupoch sú držané vo vaničkách K/5 s podlahovou plochou 1218 cm² a výškou 230 mm v počte max. 8 jedincov do 40 g a max. 4 jedince nad 40 g.

7.3. VÝMENA VZDUCHU

Zvieratník je vybavený vetracím systémom - axiálne ventilátory IP45 Silent 300 PLUS, ktorý zodpovedá nárokom zvierat umiestnených v jeho priestoroch. Výmenu vzduchu zabezpečujú aj klimatizačné jednotky. Vetracím systémom je privádzaný čerstvý vzduch a sú

odvádzané pachy, škodlivé plyny, prach a choroboplodné zárodky. Systém vzduchotechniky slúži tiež na odstraňovanie nadbytočného tepla a vlhkosti.

7.4. TEPLOTA A VLHKOSŤ

Na zabezpečenie vhodnej teploty slúžia klimatizačné jednotky LG INVERTER V split, LG SMART INVERTER, MIDEA M2OC a centrálné kúrenie. Optimálna teplota prostredia pre myši a pieskomily je 20 – 24°C. Relatívna vlhkosť prostredia musí zodpovedať potrebám zvierat, vyžaduje sa udržiavanie vhodnej relatívnej vlhkosti v rozmedzí 55% ± 10%. Na to slúžia ultrazvukové zvlhčovače Sencor SHF 1010. Hodnoty relatívnej vlhkosti vzduchu pod 40% a nad 70% sú neprijateľné a môžu poškodiť zdravie zvierat. Teplota a vlhkosť sú denne monitorované a zaznamenávané systémami bezdrôtový záznam teploty a vlhkosti TFA Pavúk DTLH s externými bezdrôtovými snímačmi teploty a vlhkosti 30.3180.IT s výstupom na USB a systémom TFA 31.4001.02 WATERHUB – OKO s bezdrôtovými snímačmi teploty a vlhkosti s káblovým snímačom teploty TFA 30.3304.02 so signalizáciou zmenu stavu na mobil.

7.5. OSVETLENIE

V chovnom zariadení sa používa rozptýlené svetlo, ktoré má zabezpečovať vhodné osvetlenie pre vykonávanie pracovnej činnosti, pre kontrolu stavu zvierat a pohodu zvierat. Vo zvieratníku je zabezpečený riadený svetelný režim 12 hodín svetlo a 12 hodín tma. V miestnostiach so zvieratami a na chodbe zariadenia sa nachádzajú núdzové svietidlá pre prípad výpadku elektriny.

7.5. HLUČNOSŤ

Hodnota hladiny hluku v zvieratníku nesmie presiahnuť 80 dB. Zdrojom hluku je hlavne ventilačné zariadenie ako aj aktivita zvierat a ošetrovateľov. Hluk musí byť minimalizovaný vhodným nácvikom ošetrojúceho personálu a používaním vhodných pracovných postupov.

7.6. KRMIVO

Krmivo sa nakupuje len od výrobcu, ktorý vlastní licenciu. Krmivo musí spĺňať základné parametre stanovené pre myši a musí byť označené dátumom výroby a najneskorším dátumom spotreby. V zvieratníku sa používa štandardné peletované krmivo pre hlodavce. Je zakázané používať krmivo po dátume expiračnej doby vyznačenej na etikete balenia.

Skladovacie priestory pre krmivo musia byť chladné, tmavé a suché, chránené proti hmyzu a hlodavcom zvonku a musia sa udržiavať v čistote. Vystavenie krmiva teplotám nad 21°C, nadmernej relatívnej vlhkosti, nehygienickým podmienkam, svetlu, kyslíku a hmyzu ho znehodnocuje. Krmivo sa neuskladňuje priamo na podlahe, ale na paletách.

Spôsob podávania a dávkovania krmiva je v súlade so všeobecne platnými právnymi predpismi a musí uspokojovať fyziologické potreby zvierat. Je neprípustné obmedzovať zvieratú dennú kŕmnu dávku a vodu.

7.7. NAPÁJANIE

Na napájanie sa denne používa čistá pitná voda z vodovodnej siete. Zvieratá sú napájané cez sklenené fľaše vybavené napájačkami. Fľaše a ich príslušenstvo sa musia denne čistiť a raz za týždeň dezinfikovať, prípadne sterilizovať. Vo zvieratníku sú vedené záznamy o dezinfekcii napájacích zariadení.

7.8. PODSTIELKA

Podstielkový materiál (najčastejšie oprášené hobliny z mäkkého dreva) musí byť čistý, suchý, neprašný, nekontaminovaný, bez prímies cudzorodých látok, ktoré by mohli zvieratá poškodiť pri ich požití alebo sa nimi poraniť. Podstielkový materiál sa musí uskladňovať v špeciálnej miestnosti s vhodnými klimatickými podmienkami. Čistá podstielka nesmie prísť do styku s podstielkou použitou. Pri chove myší a pieskomilov sa podstielka vymieňa podľa potreby, minimálne 2x týždenne. Spolu s podstielkou je zakázané odstraňovať uhynuté zvieratá, biologický materiál a použitý laboratórny materiál.

Podstielka sa pred naložením do vaničiek autoklavuje, aby sa zabezpečila jej neškodnosť a zničili sa prípadné patogény. Rovnako sa autoklavuje použitá podstielka, ktorá sa potom likviduje ako bežný komunálny odpad.

7.9. POHYB A MANIPULÁCIA

Chovanie zvieratá v priebehu projektu veľmi závisí od jeho dôvery v človeka, preto personál sa musí pri styku so zvieratom správať milo, jemne a isto. Aby si vytvoril dôveru zvieratá je potrebné denne vyhradiť si potrebný čas na pozitívny kontakt.

Všetky osoby manipulujúce so zvieratami musia mať adekvátne vzdelanie a osvedčenie, ako aj absolvovaný nácvik v manipulácii so zvieratami a úkonoch, ktoré sa na nich vykonávajú.

Zviera určené na experiment musí byť zdravé a v dokonalej kondícii. Pred začiatkom experimentu zviera je nutné skontrolovať a prehliadnúť, je to zásadná časť práce s laboratórnym zvierat'om:

- označenie zvierat'a (číslo a označenie musí zodpovedať danému projektu)
- správanie zvierat'a (či nie je agresívne, v depresii, rozrušené) môžeme hodnotiť ako:
 - BAR (bright, alert, responsive) = bystré, ostražité a reagujúce
 - QAR (quiet, alert, responsive) = tiché, pokojné, ostražité a reagujúce
- držanie (postoj) zvierat'a (či nie je nahrbené, či nie je v obrannom postoji, či hlava reaguje na pohyb, nie je pritisnutá o podložku, nezavrtáva sa do podstielky)
- dýchanie (pokojné, pravidelné, bez zmien)
- stav srsti (čistá, hladká, nezježená, nerozstrapatená)
- oči, uši, ňufák (bez výtoky, mazu, hlienu)
- anus (čistý, bez znečistenia)
- prsty (bez poranení, záderov)

Akúkoľvek nepravidelnosť alebo abnormalitu je potrebné zaznamenať do protokolu o zvierati a ohlásiť ju vedúcemu projektu daného pokusu, vedúcej zvieratníka a takéto zviera nezaradiť do štúdie. Zvieratá sa prehliadajú skôr ako sa vyberú z vaničky. Najprv sa skontrolujú všetky zvieratá, s ktorými sa bude pracovať a potom sa začne postup experimentu.

Práca so zvieratami sa vždy vykonáva v operačných rukaviciach a v ochrannom odevu.

Zviera sa vyberá z vaničky dominantnou rukou a to je možné týmito spôsobmi:

- Uchopením zvierat'a na konci prvej tretiny chvosta a rýchlym položením na pripravenú podložku, aby sa zviera čo najmenej zaťažilo. Pieskomily sa chytajú vždy zásadne za bázu chvosta!
- Uchopením zvierat'a za kožnú riasu na krku a chrbte a rýchlym prenesením na pevnú podložku - tento spôsob sa nepoužíva ak je zviera gravidné.
- Uchopením zvierat'a tak, že sa podoberie pod hrudníkom, dlaň zostáva na chrbte, palec drží zviera z jednej strany a ostané prsty z druhej strany. Toto je pre zviera najmenej stresujúci presun (platí pre potkany).
- Uchopením myši za koreň chvosta, rýchlym položením na pevnú podložku a druhou rukou uchopením pevne za kožnú riasu na krku.

POZOR - zviera sa musí držať tak, aby sa mu neobmedzilo dýchanie, keď mu začne modrať jazyk je to známka pridusenía zvierat'a a je nutné zovretie uvoľniť.

Príklady manipulácie so zvierat'om:

- Pri manipulácii so zvierat'om osamote, sa zviera berie nedominantnou rukou za chrbtovú kožnú riasu a dominantná ruka slúži na aplikáciu i.m. injekcie, i.p. injekcie, zavádzanie sondy a pod. Pri práci vo dvojici jedna osoba drží zviera dominantnou rukou tak, že ho drží za kožnú riasu na chrbte a tým zviera znehybní a druhá osoba vykonáva požadovaný úkon.
- Pri niektorých úkonoch sa zviera vkladá do špeciálnej klietky - vhodné pri odberoch krvi z chvostovej žily či i.v. aplikácii do chvostovej žily.

Počas experimentu:

- Pracovník zodpovedný za priebeh experimentu sa pri manipulácii so zvieratami riadi projektom pokusu. Ak je potrebné a schválené, použije sa vhodná analgézia/anestézia. Na aplikáciu analgetík/anestetík je potrebné vždy prizvať veterinárneho lekára s licenciou pre aplikáciu týchto prípravkov.
- Pri fixácii zvierat'a metódou "hot dog" sa používa nedominantná ruka, palcom sa podoberie zvierat'u hrudník, palec sa pritlačí na krk a pevne sa drží zviera. Tak je stabilizovaná hlava - nikdy sa nesmie tlačiť silno krčná krajina.
- Pri práci osamote, je možné zviera upokojiť a znehybníť v plastovom kornúte alebo v plexisklovej komôrke.
- Experiment musí rešpektovať čas bdenia a odpočinku zvierat'a.
- Pri každom experimente je vedený protokol, ktorý je uložený u vedúceho projektu po predpísanú dobu.

POZOR:

Pri manipulácii s ihlou, sondou a pod., sa musí zviera (ak nie je v anestézii) držať pevne a BEZPEČNE, aby sa neporanilo.

Ak sa používa kanyla, sonda, je potrebné postupovať veľmi opatrne. Pri akomkoľvek odpore, nesmie byť použitá sila, ale jemne sa kanyla/sonda vytiahne a postup sa zopakuje.

Po experimente:

- Po ukončení postupu, ak má byť zviera ďalej sledované, musí kompetentná osoba skontrolovať stav zvierat'a, ak je po celkovej anestézii, počkať do úplného prebudenia. Ak zviera javí známky zdravotnej nepohody, je potrebné rozhodnúť o prípadnej resuscitácii alebo

rýchlom utratení po konzultácii s veterinárnym lekárom a podľa predpisov. Nikdy sa neukladá zviera prebudené z narkózy do vaničiek s ostatnými zvieratami.

- Zodpovedná osoba musí rozhodnúť, či zviera nepredstavuje potenciálne nebezpečenstvo pre zdravie ošetrojúceho personálu či ostatných zvierat v zariadení. Ak je tomu tak, je nutné vaničku čitateľne označiť a oznámiť to kompetentným osobám podľa predpisov.

Humánne usmrcovanie/eutanázia zvierat

Eutanázia, alebo bezbolestná smrť je všeobecne pokladaná za medicínske opatrenie *ultima ratio* u zvierat slabých, nevyliciteľne chorých, vyčerpaných alebo starých, ktorých ďalšie prežívanie je spojené s trvalou bolesťou alebo utrpením. V experimentálnej práci sa musí využívať z dôvodu získania biologického materiálu pre ďalšie analýzy, prípadne z dôvodu ukončenia projektu.

Humánnym usmrteným sa rozumie usmrtenie zvierat'a pokiaľ možno bezbolestne, stanovenými veterinárnymi prostriedkami a vybavením, vykonané prednostne veterinárnym lekárom, alebo odborne spôsobilou osobou, prípadne pod ich kontrolou. Usmrcovanie vykonávajú spravidla vedúci projektov, ktorí majú dlhoročnú prax a boli vyškolení veterinárnym lekárom, alebo ošetrovatel'ky, prípadne osoba zodpovedná za starostlivosť o zvieratá s dlhoročnou praxou, rovnako po zaškolení veterinárnym lekárom, čo zaručuje, že usmrtenie je vykonané rýchlo a efektívne. Usmrcovanie sa smie vykonať výlučne schválenými spôsobmi podľa Prílohy č. 2 NV 377/2012 Z. z.:

- ✓ nadmernou dávkou anestetika, v prípade potreby sa pred usmrtením týmto spôsobom podajú sedatíva;
- ✓ oxidom uhličitým v rastúcej koncentrácii; nepoužíva sa pre hlodavce v štádiu plodu a novonarodené hlodavce;
- ✓ dislokáciou krčných stavcov;
- ✓ nárazom/úderom do hlavy;
- ✓ dekapitáciou (len v prípade, že nie je možné použiť iné spôsoby).

Zvieratá v projektoch je možné usmrtiť výlučne spôsobom, ktorý bol pre daný projekt schválený. Pri výbere metódy eutanázie je dôležité zmenšenie strachu zvierat'a, počas výkonu sa má so zvierat'om zaobchádzať jemne a vľúdne.

Osoby vykonávajúce usmrtenie zvierat'a sú povinné sa presvedčiť, že zviera je preukázateľne mŕtve.

8. IZOLAČNÁ MIESTNOSŤ

Zvieratá podozrivé z ochorenia sa musia izolovať. Ako izolačná miestnosť sa využíva karanténna miestnosť. Zdravotný stav zvierat posudzuje veterinárny lekár, v prípade, že zistí závažné poruchy zdravia, myši a pieskomily nelieči, ale okamžite ich humánne usmrť.

9. KARANTÉNA

Zvieratá po doručení zo schváleného dodávacieho zariadenia sa podrobia karanténe, aby sa zabezpečili rovnaké zdravotné parametre všetkých zvierat.

Doba karantény myši a pieskomilov dodaných z akreditovaných a schválených pracovísk predstavuje 7 - 15 dní. Uvedenú dobu je nutné dodržiavať. Zodpovedný veterinárny lekár poverený starostlivosťou o zvieratá môže karanténu predĺžiť alebo skrátiť v závislosti od zdroja zvierat, ich zdravotného stavu, od prejavu správania a iných okolností.

Priestory karantény sa nachádzajú v budove vivária a sú súčasťou zvieratníka PaÚ SAV.

10. ODSTRAŇOVANIE A LIKVIDÁCIA BIOLOGICKÉHO ODPADU

Odpad je potrebné sústreďovať a likvidovať pri zachovávaní pravidiel bezpečnosti a sanitácie. Odstránenie uhynutých zvierat sa nesmie vykonať pred objavením sa posmrtného stuhnutia – rigor mortis. Biologický odpad sa pred odstránením zhromažďuje v kadáverovom boxe (mrazničke) umiestnenom v budove vivária. Podľa potreby sa potom transportuje do kafilérneho boxu Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, s ktorým je uzavretá zmluva o likvidácii biologického odpadu v súlade s platnými právnymi predpismi.

11. VŠEOBECNE PLATNÉ OPATRENIA PROTI PRENOSU NÁKAZ VO ZVIERATNÍKU

Personál ošetrojúci zvieratá musí dodržiavať vysoký štandard osobnej hygieny. Personál si vymieňa oblečenie podľa potreby tak, aby bola udržaná osobná hygiena. Oblečenie používané v chovných zariadeniach sa mimo nich nesmie používať. Personál nesmie jesť, piť, fajčiť a používať kozmetiku v chovnej miestnosti. Ak sa u ošetrojúceho personálu pri vykonávaní svojej práce v zvieratníku objavia chorobné symptómy (nevoľnosť, zvýšená telesná teplota, žalúdočné a črevné ťažkosti, kožné afekcie, atď.), sú povinní bezodkladne ich nahlásiť zodpovednému pracovníkovi.

Okrem ošetrojúceho personálu sa nákaza do zariadenia môže preniesť aj:

- kúpenými zvieratami,
- diétami a krmovinami,
- nefunkčnými odtokmi a zlým stavom kanalizácie,
- nedostatočnou funkčnosťou vetracieho alebo klimatizačného zariadenia,
- divo žijúcimi hlodavcami a lietajúcim hmyzom,
- podstielkovým materiálom,
- uhynutými zvieratami.

Pre zníženie rizika takéhoto zanesenia nákazy do zariadenia slúžia veterinárne kontroly, kontrola funkcie zariadení zvieratníka zodpovedným pracovníkom a ošetrovateľským personálom.

Pri manipulácii s chovnými zvieratami:

- sa predpokladá, že každé zviera, s ktorým sa manipuluje, môže byť infikované, preto je nutné robiť všetky opatrenia proti prenosu prípadnej nákazy na ostatné zvieratá,
- použité napájačky, krmivo ani podstielka sa nesmú prekladať do druhej klietky.

12. NÚDZOVÝ STAV VO ZVIERATNÍKU

Technické chyby, požiar, výpadok funkcie vetracieho systému, resp. elektrického prúdu alebo vyhrievacieho telesa predstavuje nebezpečenstvo, ktoré môže pre zvieratá znamenať utrpenie a vážne ohrozenie zdravotného stavu. Preto musí byť každá z týchto porúch hlásená zodpovedným pracovníkom v súlade s Pohotovostným plánom, ktorý je prílohou Prevádzkového poriadku.

Okrem toho sa musia ihneď uskutočniť opatrenia na zamedzenie ohrozenia zdravia a života ľudí a zvierat. Jednoznačné pokyny musia byť umiestnené na viditeľnom mieste (núdzové telefónne čísla) a každý zamestnanec musí byť schopný ich uskutočniť.

Pokyny pre núdzový stav:

V prípade prekročenia teploty v miestnostiach so zvieratami: znížiť teplotu na klimatizácii, prípadne vetrať, príp. kontaktovať technika

V prípade zistenia nízkej teploty v miestnostiach so zvieratami: skontrolovať kúrenie, zvýšiť teplotu na klimatizácii, prípadne kontaktovať technika

V prípade zistenia vysokej vlhkosti: vyvetrať

V prípade zistenia nízkej vlhkosti: doplniť vodu do zvlhčovačov, zvýšiť výkon

V prípade výpadku elektrickej energie: skontrolovať ističe v rozvodnej skrini, volať elektrárne, ak je výpadok centrálny a dlhodobý, spustiť záložný generátor prúdu (domovník).

13. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Prevádzkový poriadok zvieratníka PaÚ SAV obsahuje najmä:

- vnútornú organizáciu zariadenia
- presné postupy a zoohygienické parametre
- zabezpečenie prevádzky zvieratníka v mimoriadnych situáciách

Za prevádzku zvieratníka zodpovedá vedúca zvieratníka, zodpovedná za starostlivosť o chované a držané zvieratá, vymenovaná riaditeľkou ústavu. Organizuje a riadi prácu ošetrovateliek laboratórnych zvierat a zodpovedá za chod pracoviska v zmysle Prevádzkového poriadku.

Všetci zamestnanci PaÚ SAV sú povinní dodržiavať jednotlivé ustanovenia Prevádzkového poriadku. V prípade nedodržania jeho ustanovení budú vyhovené opatrenia voči zodpovedným zamestnancom v zmysle Zákonníka práce a príslušných právnych predpisov.

Prevádzkový poriadok nadobúda účinnosť schválením vo vedení Parazitologického ústavu SAV, v. v. i. v Košiciach dňa 01. 02. 2024.

V Košiciach, 01.02.2024

Riaditeľ Parazitologického ústavu SAV, v. v. i.
Prof. MVDr. Marián Várady, DrSc.

Podpis vedúcej zvieratníka.....
MVDr. Miroslava Petrová, PhD.

Podpis pracovníka zodpovedného za starostlivosť o zvieratá.....
Mgr. Helena Novická

Podpis pracovníka zodpovedného za starostlivosť o zvieratá.....

Príloha I. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

TECHNOLÓGIA OŠETROVANIA MYŠÍ A PIESKOMILOV

1. Výmena podstielky – 2 x do týždňa

- Znečistené hobliny sa vyberú lopatkou do odpadového vreca.
- Myši sa preložia do čistej chovnej nádoby s čistými hoblinami.
- Použité hobliny sa autoklávujú a vynesú do kontajnera.
- Znečistené nádoby sa dezinfikujú 2 % vodným roztokom Inciduru (Fixinelou – meniť každé 2 týždne) cez noc, umyjú a nechajú uschnúť.

2. Kŕmenie

- Kŕmenie je ad libitum, zvieratá majú neustále k dispozícii peletované krmivo.
- Na kŕmenie sa používa kŕmna zmes pre myši a potkany Mp-OŠ-06 výrobcu Peter Miško, Snina. Pieskomilom sa navyše podávajú komerčne predávané krmivá pre drobné hlodavce.

3. Napájanie

- Na napájanie sa používajú sklenené fľaše s kovovým viečkom o objeme 0,25 l a 0,5 l podľa počtu zvierat.
- Voda v pitkách sa vymieňa denne.
- Pri výmene vody sa fľaša vymyje štetkou, umyje sa tesnenie a prepláchne otvor vo viečku. Zdeformované viečka je potrebné vymeniť za nové.
- Použité fľaše po preložení zvierat sa dôkladne umyjú, sterilizujú a uložia do príručného skladu.

4. Hygiena v chovných miestnostiach

- 2 x týždenne po výmene podstielky sa umývajú regály s chovnými nádobami a všetko ostatné zariadenie dezinfekčnými prostriedkami podľa dezinfekčného poriadku.
- po skončení každodenných úkonov sa miestnosti zvieratníka denne umývajú vodným 0,5 % roztokom Inciduru, alebo 1 % vodným roztokom Sava.
- 1 x týždenne (v piatok) sa umyjú steny a dvere.

Počas víkendových služieb sa dopĺňa krmivo, vymieňa voda v pitkách a kontroluje sa zdravotný stav zvierat.

Vypracovala MVDr. Miroslava Petrová, PhD., vedúca zvieratníka

Príloha II. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

TÝŽDŇOVÝ CYKLUS OPATERY A DEZINFEKCIE VO ZVIERATNÍKU PaÚ SAV

Pondelok:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov, odstav 21 - dňových mláďat
2. Výmena chovných nádob, krmiva, napájačiek
3. Čistenie chovných nádob, umytie, namočenie do dezinfekčného roztoku (2 % Incidur/Incidin, Fixinela), nechá sa pôsobiť do nasledujúceho dňa
4. Dezinfekcia priestorov zvieratníka (podlaha, steny, dvere, stoly) 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu alebo 1% roztokom Sava; autoklavovanie použitej podstielky
5. Podľa potreby zakladanie nových chovných hniezd
6. Kontrola ventilácie a teploty
7. Kŕmenie, napájanie

Utorok:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov
2. Ukončenie umývania chovných nádob, vysušenie
3. Umývanie a dezinfekcia krytov chovných nádob a napájačiek 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu (Fixinelou) + sterilizácia
4. Umývanie a dezinfekcia priestorov zvieratníka a skladu krmiva 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu (1% roztokom Sava)
5. Kontrola ventilácie a teploty
6. Kŕmenie, napájanie

Streda:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov
2. Zabezpečenie podstielky, autoklavovanie
3. Umývanie a dezinfekcia priestorov zvieratníka 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu (1% Savom)
4. Kontrola ventilácie a teploty
5. Kŕmenie, napájanie

Štvrtok:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov
2. Výmena chovných nádob, podstielky, napájačiek
3. Čistenie chovných nádob, umytie, namočenie do dezinfekčného roztoku (2 % Incidur/Incidin, alebo Fixinela, nechá sa pôsobiť do nasledujúceho dňa), autoklavovanie použitej podstielky
4. Umývanie a dezinfekcia priestorov zvieratníka 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu (1% Savom)
5. Kontrola ventilácie a teploty
6. Kŕmenie, napájanie

Piatok:

1. Ukončenie umývania chovných nádob, vysušenie
2. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov, odstav 21 - dňových mláďat
3. Umývanie a dezinfekcia priestorov zvieratníka 0,5 % roztokom Inciduru/Incidinu, každý druhý týždeň na malé plochy použiť Fixinelu (neriedenú) a na podlahy a steny Savo (1 l na 10 l vody)
4. Kontrola ventilácie a teploty
5. Kŕmenie, napájanie

Sobota:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov
2. Kontrola ventilácie a teploty
3. Kŕmenie, napájanie

Nedeľa:

1. Kontrola zdrav. stavu zvierat, chovných zvierat a vrhov
2. Kontrola ventilácie a teploty
3. Kŕmenie, napájanie

Priebežne:

- Denne kontrola vrhov, zaznamenávanie údajov o narodených, uhynutých, utratených zvieratách
- Pripúšťanie samíc podľa plánu experimentov 3 mesiace dopredu
- Adjustácie vrhov, v prípade potreby sexovanie vrhov na 8 deň po narodení
- Rozdelenie zvierat pre jednotlivé experimenty
- Po ukončení experimentu hĺbková dezinfekcia v chovných miestnostiach a chovných boxov na chov zvierat 2 % vodným roztokom Inciduru/Incidinu (nechať pôsobiť 2 hodiny) alebo prípravkom Desinfectol Surface (nechať pôsobiť 5 minút)
- Zástery, obuv a textilie sa po skončení práce dezinfikujú 1 % vodným roztokom Sava, resp. varom.

Pre zabránenie kríženia čistej a špinavej časti v umyvárni sa pri výmene a čistení vaničiek postupuje v týchto krokoch:

1. príprava čistých vaničiek, naloženie podstielky na chodbe
2. distribúcia čistých vaničiek do jednotlivých miestností v potrebnom počte
3. preloženie zvierat
4. vynesenie použitých vaničiek na chodbu
5. mechanické očistenie a odstránenie použitej podstielky na chodbe
6. dezinfekcia v umyvárni cez noc
7. umytie saponátom, opláchnutie a vysušenie v umyvárni
8. odloženie vaničiek.

Vedenie záznamov o činnosti a dezinfekcii priestorov a zariadení vo zvieratníku

V súlade s Týždňovým cyklom opatery a dezinfekcie a dezinfekčným poriadkom vo zvieratníku PaÚ SAV sa po každodenných úkonoch vykoná záznam o ich prevedení. Záznam zhotovuje osoba, ktorá daný úkon urobila formou zápisu do zošitov.

V zošite **Denné úkony** sa zaznamenávajú činnosti v jednotlivých častiach zvieratníka, kontrola zdravotného stavu zvierat, umývanie, dezinfekcia a použité dezinfekčné prostriedky, kontrolné úkony na zabezpečenie vhodnej teploty a ventilácie, kŕmenie a napájanie a zabezpečenie (autoklávovanie) podstielky.

Do zošita **Evidencia úkonov v umyvárne** sa zaznačujú činnosti súvisiace s očistou chovných nádob a fliaš a sterilizáciou nádob a fliaš.

Pri vykonaní hĺbkovej dezinfekcie po ukončení experimentu alebo karantény sa vedie záznamová karta – **Záznam o priestorovej dezinfekcii po ukončení experimentu/karantény**, do ktorej sa zaznamenáva dátum, použitý dezinfekčný prostriedok, dôvod veľkej dezinfekcie a meno osoby, ktorá dezinfekciu v súlade s dezinfekčným poriadkom vykonala.

Príloha III. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

DEZINFEKČNÝ PORIADOK VO ZVIERATNÍKU NA PAÚ SAV

Oblasť použitia	Dezinfekčný prostriedok	Pozn.
Podlahy, stoly, steny, dvere a iné povrchy, nádoby na odpad	Incidur, Incidin, Savo (pri práci vetrať)	Po-Pi
Malé plochy a povrchy	Incidur, Incidin, Fixinela	Po-Pi
Nástroje a pomôcky	Incidur, Incidin , (po dezinfekcii opláchnuť sterilnou H ₂ O)	Ut, Št
Predmety z gumy a plastu	Incidur, Incidin	Ut, Št
Zástery, obuv – bežná dezinfekcia	Incidur, Incidin, Savo – podľa návodu	denne
Textílie kontaminované pri práci s infikovanými zvieratami	Savo – 1 % vodný roztok, var	týždenne
Priestorová dezinfekcia v chovných miestnostiach	Incidur, Incidin – 0,5 % vodný roztok, Savo podľa návodu	Po-Pi
Vaničky a nádoby na chov zvierat – bežná priestorová dezinfekcia	Incidur, Incidin – 2 % vodný roztok, Fixinela	Po-Pi
- bežná dezinfekcia chovných zariadení	Incidur, Incidin – 0,5 % vodný roztok, 1 % Savo	podľa potreby
- priestorová dezinfekcia po ukončení experimentu	Incidur, Incidin – 2 % vodný roztok, nechať pôsobiť 2 hodiny Desinfectol Surface – neriedený, nechať pôsobiť aspoň 5 minút	
Infekčný materiál rozliaty alebo rozsypaný pri nehode	Materiál zvlhčiť H ₂ O, naliať Fixinelu a Savo a zlikvidovať najskôr po 30 min	Ihneď po nehode, resp. podľa potreby

Príprava dezinfekčných roztokov:

2 % vodný roztok Inciduru/Incidinu – 20 ml Inciduru/Incidinu do 1 l vody

0,5 % vodný roztok Inciduru/Incidinu – 5 ml Inciduru/Incidinu do 1 l vody

1 % vodný roztok Sava – 10 ml Sava do 1 l vody

Osobné ochranné pracovné prostriedky (OOPP) používané vo zvieratníku

<i>Chránená časť tela</i>	<i>OOPP</i>	Pozn.
Ochrana hlavy	Ochranná šatka	
Ochrana dýchacích orgánov	Ochranná rúška	
Ochrana horných končatín	Ochranné rukavice z mäkkého PVC na textilnom podklade, jednorázové rukavice	
Ochrana dolných končatín	Gumené čižmy s protišmykovou podrážkou	
Ochrana celého tela	Ochranný plášť biely, košeľa, nohavice	
Ochrana pokožky rúk	Mydlo, Indulona, Spitaderm	

Vypracovala MVDr. Miroslava Petrová, PhD., vedúca zvieratníka

Príloha IV. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

NÚDZOVÝ PLÁN V ZVIERATNÍKU

Technické chyby, požiar, výpadok funkcie ventilačného systému, resp. elektrického prúdu alebo vyhrievacieho telesa predstavujú nebezpečenstvo, ktoré môže pre zvieratá znamenať utrpenie alebo vážne ohrozenie zdravotného stavu. Preto musí byť každá z týchto porúch okamžite hlásená na nasledujúcich telefónnych číslach:

a) Mená a funkcie osôb oprávnených na vytvorenie núdzových postupov a osôb menovaných konať a koordinovať zmiernujúce akcie:

MVDr. Miroslava Petrová, PhD, vedúca zvieratníka.....0915 137 866

Mgr. Helena Novická, ošetrovatel'ka zvierat.....0918 156 929

b) Meno a funkcia osoby, ktorá zodpovedá za nadviazanie kontaktu s orgánom, ktorý zodpovedá za externý núdzový plán:

MVDr. Daniela Antolová, PhD., zástupkyňa riaditeľky.....0907 476 650

Opatrenia v prípade požiaru: postupovať v súlade s požiarnymi poplachovými smernicami, v prípade, že je ohrozené zdravie a život zvierat evakuovať ich do hlavnej budovy.

Opatrenia v prípade dlhodobého výpadku elektrického prúdu – upovedomiť kompetentné osoby, spustiť záložný generátor, zabezpečiť vetranie otvorením okien.

d) Opatrenia na limitovanie ohrozenia zdravia ľudí v prípade podozrenia na infekčnú chorobu prenosnú zo zvierat na ľudí: v prípade náhleho a hromadného hynutia zvierat okamžite privolať zodpovedného veterinárneho lekára a upovedomiť vedúcu zvieratníka.

doc. MVDr. Zuzana Hurníková, PhD..... 0908 344 788

Zvieratník označiť zákazom vstupu. Postupovať v súlade s pokynmi veterinárneho lekára.

Zodpovedný veterinárny lekár za zvieratník je povinný kontaktovať veterinárneho lekára so schválenou licenciou na aplikáciu analgetík/anestetík, ak je ich použitie nevyhnutné.

Pokyny pre núdzové prípady a núdzové telefónne čísla sú umiestnené na chodbe pred zvieratníkom.

Ohlasovňa požiarov.....**150**

Lekárska služba prvej pomoci **155**

Integrovaný záchranný systém**112**

Elektrárne**0800 123 332**

Vypracovala MVDr. Miroslava Petrová, PhD., vedúca zvieratníka

Príloha V. k prevádzkovému poriadku zvieratníka
PLÁN ZABEZPEČENIA ZDRAVIA ZVIERAT V ZVIERATNÍKU PaÚ SAV

Kontrola zdravotného stavu zvierat prebieha:

- každodenne v zmysle Týždňového cyklu opatery a dezinfekcie, pričom sa sleduje fyziologické správanie zvierat, celkový vzhľad zvierat, kvalita trusu, príjem potravy a akékoľvek známky nepohody a/alebo utrpenia. Akékoľvek odchýlky od normálu sa hlásia osobe poverenej starostlivosťou o zvieratník, ktorá ich v prípade potreby konzultuje so zodpovedným veterinárnym lekárom (doc. MVDr. Zuzana Hurníková, PhD.).
- pravidelne 2 x ročne veterinárnym lekárom formou prehliadky zvierat a dohľadom nad umiestnením a starostlivosťou a tiež pri prijatí nakúpených zvierat do karantény;
- v prípade náhlych úhynov (pat-anatomické a mikrobiologické vyšetrenie uhynutých zvierat)
- 1 x ročne depistážne pat-anatomickým vyšetrením náhodne vybraných jedincov

Systém zabezpečenia zdravia zvierat:

- v záujme zabezpečenia mikrobiálnej nezávadnosti prostredia 1 x ročne vykonanie mikrobiologických sterov z chovných priestorov a zariadení;
- umiestnenie novoprijatých zvierat a zvierat podozrivých z choroby do karantény;
- zabránenie kríženiu čistej a špinavej časti zariadenia pri prekladaní zvierat sa postupuje nasledovne: do chovných miestností sa prinesú čisté vaničky s čistou podstielkou, do ktorých sa zvieratá preložia. Použité vaničky sa vynesú na chodbu, kde sa zbavia špinavej podstielky a hrubých nečistôt, potom sa odnesú do umývarky, kde sa ďalej pokračuje v súlade s Týždňovým cyklom opatery a Dezinfekčným poriadkom.

Zdravotné kontroly personálu sa vykonávajú v súlade s cyklom preventívnych prehliadok zamestnancov PaÚ SAV (1 x 3 roky). V prípade výskytu podozrivých zdravotných ťažkostí sa postupuje v súlade s bodom č. 10 PP Všeobecne platné opatrenia proti prenosu nákaz vo zvieratníku.

Vypracovala MVDr. Miroslava Petrová, PhD., vedúca zvieratníka

Príloha VI. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

SYSTÉM OBOHACOVANIA PROSTREDIA

Zvieratá musia byť umiestnené v stálych skupinách, ktoré pozostávajú z jedincov, ktoré sa znášajú. Ak je to opodstatnené z veterinárnych dôvodov, z dôvodu pohody zvierat alebo zo schválených postupov projektu, zvieratá možno umiestniť aj samostatne.

Všetkým zvieratám sa zabezpečí dostatočný priestor a rozmanité prostredie, aby sa mohli prirodzene správať, a aby sa zamedzilo prejavom stresového správania. Musia mať priestor na fyzické cvičenie, hľadanie potravy, manipulatívne a kognitívne činnosti.

Myšiam a pieskomilom sa prostredie dvakrát do týždňa, po výmene podstielky, obohacuje o papierové valce z toaletného papiera, ktoré slúžia ako úkryt a materiál na hľadanie. Pieskomilom sa ako pochúťka podáva dvakrát týždenne v malých množstvách (maximálne 15 % dennej kŕmnej dávky) sezónna zelenina a ovocie.

Príloha VII. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

PREVENTÍVNE OPATRENIA A SYSTÉM ZABEZPEČENIA ZDRAVIA ZVIERAT

Nákaza sa do zvieratníka môže previesť najmä:

- ošetrojúcim personálom a osobami, ktoré manipulujú so zvieratami;
- nakúpenými zvieratami;
- diétami a krmovinami;
- nefunkčnými odtokmi a zlým stavom kanalizácie;
- nedostatočnou funkčnosťou klimatizačného zariadenia;
- voľne žijúcimi hlodavcami a hmyzom;
- podstielkovým materiálom;
- uhynutými zvieratami a pod.

Ochrana pred zavlečením nákaz:

- Zariadenie je zabezpečené pred vstupom nepovolaných osôb centrálnym bezpečnostným systémom napojeným na políciu. Na vstup do zvieratníka majú oprávnenie len tí zamestnanci ústavu, ktorí prešli požadovaným školením a majú kód a kľúč od budovy zvieratníka.
- Personál ošetrojúci zvieratá musí dodržiavať vysoký štandard osobnej hygieny. Oblečenie si vymieňa podľa potreby tak, aby tento štandard dodržal. Oblečenie používané v zvieratníku sa nesmie používať v iných priestoroch, na prezliekanie slúži hygienická slučka. Personál má zakázané jesť, piť fajčiť a používať kozmetiku v chovných miestnostiach, na uvedené činnosti slúži denná miestnosť v hlavnej budove.
- Ak sa u ošetrojúceho personálu objavia chorobné príznaky, ako nevoľnosť, zvýšená teplota, žalúdočné a črevné ťažkosti, kožné afekcie a podobne, sú povinní to okamžite nahlásiť vedúcej zvieratníka a ošetrojúcemu lekárovi spolu s upozornením, že pracujú v priamom kontakte so zvieratami.
- Nakúpené zvieratá po privezení do zvieratníka strávia 7-15 dní v karanténe, odkiaľ sú uvoľnené až po skontrolovaní zdravotného stavu a jeho uznaní veterinárnym lekárom za vyhovujúci.

- Diéty a krmivá sa nakupujú výlučne od certifikovaného dodávateľa, ktorý garantuje ich nezávadnosť, uskladňujú sa v súlade s požiadavkami a nepoužívajú sa po uplynutí expiračnej doby.
- Odtoky a kanály sa kontrolujú pri každej očiste miestností, kanalizačné vpusty sú opatrené sieťkami a hladina vody sa po každej očiste dopĺňa dezinfekčným roztokom.
- Klimatizačné zariadenie podlieha pravidelnej kontrole a údržbe zo strany dodávateľa tak, aby bola zabezpečená jeho funkčnosť. Minimálne jedenkrát ročne sa vykoná dodávateľským spôsobom aj kontrola bioklimatických ukazovateľov.
- Proti vstupu hlodavcov sa vykonáva centrálna deratizácia podľa aktuálnej situácie výskytu hlodavcov v areáli ústavu, resp. sídliska. Vstupu lietajúceho hmyzu sa bráni neotváraním okien.
- Podstielkový materiál sa pred použitím sterilizuje autoklávaním.
- Uhynuté zvieratá sa okamžite likvidujú v kafilérnom boxe, pokiaľ nie je veterinárnym lekárom nariadené ďalšie vyšetrenie. Kontrola zdravotného stavu zvierat sa vykonáva minimálne 1 x denne.

Program mikrobiologického sledovania:

Mikrobiologické vyšetrenie slúži na kontrolu účinnosti dezinfekčných postupov, mikrobiologického osídlenia zvierat a mikrobiálneho zaťaženia prostredia.

Mikrobiologické stery v chovných priestoroch sa odoberajú minimálne jedenkrát ročne. V prípade, že si to vyžaduje aktuálna epidemiologická situácia (náhly úhyn väčšieho počtu zvierat, podozrenie na bakteriálnu infekciu), vykoná sa podľa pokynov vedúcej zvieratníka a veterinárneho lekára.

Stery sa odoberajú jednak z priestorov, ako aj z vaničiek, stojanov a napájačiek. Počet sterov potrebných na vyšetrenie určuje dodávateľ vyšetrenia.

V rámci systému kontroly zdravia zvierat sa vykonávajú minimálne jedenkrát ročne aj depistáže náhodne vybraných zvierat formou parazitologického, patologického a mikrobiologického vyšetrenia.

Príloha VIII. k prevádzkovému poriadku zvieratníka
SYSTEM NA ROZŠIROVANIE INFORMÁCIÍ ŠPECIFICKÝCH PRE DRUHY
UMIESTNENÉ V ZVIERATNÍKU PaÚ SAV

V súlade s požiadavkou Nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 289/2020 Z.z. v znení Nariadenia vlády SR č. 199/2019 Z.z. a č.299/2021 Z. z. musí každé zariadenie zabezpečiť, aby sa zastavila zbytočná bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie, ktoré sa zvieratú spôsobuje počas postupu.

Táto požiadavka je zabezpečená v niekoľkých nadväzných krokoch:

1. Všetky projekty a postupy, ktoré sa v zariadení vykonávajú, musia byť schválené Etickou komisiou PaÚ a môžu byť monitorované Poradným výborom pre dobré podmienky zvierat na PaÚ.
2. V zariadení je možné vykonať len projekty a postupy, ktoré boli schválené ŠVPS SR a v rozsahu rozhodnutia o schválení.
3. So zvieratami smú manipulovať výlučne osoby, ktoré majú príslušné vzdelanie a osvedčenie o školení. Osoby, ktoré školenie neabsolvovali, smú so zvieratami manipulovať výlučne pod dohľadom odborne spôsobilej osoby, kým nepreukážu primerané spôsobilosti a neabsolvujú školenie a záverečný test a nezískajú certifikát. Za školenie personálu a dozor nad dodržiavaním tejto požiadavky zodpovedá osoba poverená zabezpečením súladu s ustanoveniami NV 377/2012 a Vyhlášky 436/2012 v platnom znení a Poradný výbor.
4. V prípade, že osoba poverená zabezpečením súladu s požiadavkami NV 377/2012 a Vyhlášky 436/2012, Poradný výbor, veterinárny lekár, alebo ošetrojúci personál zistia, že sa so zvieratami manipuluje v nesúlade s rozhodnutím, sú povinní vyvodiť opatrenia voči osobe zodpovednej za projekt, resp. chov, ktorá zabezpečí prijatie nápravných opatrení. Takéto porušenie sa zaznamená a bude brané do úvahy pri ďalšom schvaľovaní projektov.
5. Všetky osoby, spôsobilé na prácu so zvieratami, majú kedykoľvek prístup k informáciám špecifickým pre druhy umiestnené v zariadení a to buď u členov Poradného výboru , alebo u vedúcej zvieratníka.

Vedúca zvieratníka: MVDr. Miroslava Petrová, PhD.

Predseda Poradného výboru: doc. MVDr. Zuzana Hurníková, PhD.

Osoba poverená zabezpečením súladu: MVDr. Daniela Antolová, PhD.

Príloha IX. k prevádzkovému poriadku zvieratníka

SYSTEM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA PRACOVNÍKOV A DOKTORANDOV PARAZITOLOGICKÉHO ÚSTAVU SAV, V. V. I. V OCHRANE ZVIERAT POUŽÍVANÝCH NA VÝSKUMNÉ A VZDELÁVACIE ÚČELY

Podľa § 37b zákona č. 39/2007 v znení zákona č. 65/2021 sú stanovené tieto

Minimálne požiadavky na vzdelanie a odborné vzdelávanie a požiadavky na získanie, udržiavanie a preukazovanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie úloh súvisiacich s manipuláciou zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely:

(1) Osoba, ktorá navrhuje postupy a projekty, musí získať vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v príslušnej vednej disciplíne pre navrhovanie regulovaných projektov alebo vysokoškolské vzdelanie III. stupňa vo vednej disciplíne, v ktorej sa postup vykonáva, a musí byť držiteľom osvedčenia na určené úkony získaného v rámci vzdelávacieho programu.

(2) Osoba, ktorá vykonáva postupy na zvieratách musí získať najmenej stredoškolské vzdelanie ukončené maturitou v príslušnom študijnom odbore alebo vysokoškolské vzdelanie I. stupňa alebo vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v príslušnej vednej disciplíne, v ktorej sa postup vykonáva, a musí byť držiteľom osvedčenia na určené úkony získaného v rámci vzdelávacieho programu.

(3) Osoba, ktorá sa stará o zvieratá alebo vykonáva usmrcovanie zvierat v schválenom zariadení chovateľa, dodávateľa alebo užívateľa, musí získať stredoškolské vzdelanie v tejto disciplíne, preukázateľnú odbornú prax získanú u veterinárneho lekára a musí byť držiteľom osvedčenia na tento úkon získaného na vzdelávacom programe.

(4) Získané vedomosti na vzdelávacom programe sa udržiavajú preškoľovaním osôb každé štyri roky prostredníctvom vzdelávacích programov.

(5) Osoby vykonávajúce úlohy podľa osobitného predpisu sa okrem získaného osvedčenia musia celoživotne vzdelávať v danej oblasti. Za ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov je zodpovedný Poradný výbor a osoba zodpovedná za súlad legislatívnych požiadaviek.

(6) Prevádzkovateľ schváleného zariadenia chovateľa, dodávateľa alebo užívateľa zabezpečí požadovanú odbornú spôsobilosť svojich zamestnancov a osvedčenie týchto zamestnancov na požiadanie predloží orgánu veterinárnej správy.

Odborná spôsobilosť osôb sa získa absolvovaním akreditovaného vzdelávacieho programu - teoretická časť vo vzdelávacom zariadení ŠVPS SR na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach (ďalej len „IVVL“), účasť na kurze je potvrdená získaním osvedčenia o účasti na teoretickej časti vzdelávacieho programu, ktorým sa absolvent preukáže pred

začatím praktickej výuky v schválenom zariadení užívateľa, chovateľa alebo dodávateľa, v ktorom bude vykonávať odbornú prax. Praktickú výučbu absolvuje v trvaní 300 hodín počas 3 mesiacov podľa absolvovaného modulu (A, B alebo C), ktorý bude vykonávať po ukončení vzdelávacieho programu. Po úspešnom ukončení praktickej výuky absolventovi vystaví zariadenie „Potvrdenie o absolvovaní praktickej prípravy podľa § 37a ods. 5 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov“ a na základe toho absolvuje do 6 mesiacov od ukončenia teoretickej časti záverečný písomný test. Po jeho úspešnom zložení získa osvedčenie o získaní odbornej spôsobilosti a bude môcť pracovať samostatne.

Povinnosť absolvovať vzdelávací program ukončený záverečnou skúškou sa vzťahuje aj na osoby, ktoré nemanipulovali so zvieratami používanými na vedecké účely alebo vzdelávacie účely viac ako päť rokov.

V schválenom zariadení musia byť určené osoby, ktoré spĺňajú svojím vzdelaním minimálne požiadavky na vzdelanie podľa § 37a ods. 7 zákona 65/2021 Z.z., aby mohli vykonávať dohľad a zabezpečovať plnenie minimálnych požiadaviek na praktické vzdelanie účastníka školenia. Tieto osoby musia mať najmenej vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, päťročnú prax v príslušnom odbore a mať platné osvedčenie. Zoznam školiteľov – odborne spôsobilých osôb, ktoré dozerajú na praktickú výuku zamestnancov a okruhy oblastí na základe minimálnych požiadaviek každoročne pripraví PV v rámci plánu celoživotného vzdelávania.

V súlade s týmito požiadavkami preukazujú všetky osoby manipulujúce so zvieratami požadovanú odbornú spôsobilosť nasledovne:

- 1, dokladom o ukončenom stredoškolskom/vysokoškolskom vzdelaní, ktorý je súčasťou personálneho spisu každého zamestnanca a je uložený v osobnej zložke na THS;
- 2, osvedčením o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov (č. akreditácie vzdelávacieho programu 1570/2012/80/2) v požadovanom module – frekvencia 1 x za 4 roky;
- 3, absolvovaním pravidelných preškolení v oblasti ochrany, manipulácie a usmrcovania zvierat, legislatívnych a metodologických noviniek v oblasti ochrany zvierat, ktoré sú organizované interne Poradným výborom a so zodpovedným veterinárnym lekárom – frekvencia 1 x ročne;
- 4, vzdelávaním sa v oblasti výskumu, ktoré sa pravidelne každoročne overuje atestáciami zamestnancov PaÚ SAV;

5, individuálne konzultáciami s členmi Poradného výboru pre dobré životné podmienky zvierat Na PaÚ SAV alebo osobou poverenou starostlivosťou o zvieratá.

Poradný výbor zabezpečuje vypracovanie Plánu celoživotného vzdelávania a dozor nad jeho plnením vykonáva osoba poverená zabezpečením súladu s ustanoveniami NV 377/2012 a Vyhlášky 436/2012 v platnom znení.

Minimálne požiadavky na výkon praktickej výučby pre osoby z § 37a ods.5 zákona 39/2007 Z. z., a osoby vykonávajúce funkcie z § 22 ods.1 NV SR č.377/2012 Z. z. vo Zvieratníku PaÚ SAV

Všeobecné požiadavky pre všetky moduly:

- 1) dosiahnuť prijateľnú úroveň porozumenia na prácu pod dohľadom, aby zvieratám nespôsobovali zbytočnú bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie;
- 2) v prípade potreby identifikovať kritické prvky, pri ktorých nemožno zlyhať;
- 3) získať pod dohľadom potrebné praktické a teoretické zručnosti;
- 4) osvojiť si v každej zručnosti správnu laboratórnu prax;
- 5) poznať fyziológiu a etológiu používaných druhov zvierat a poznať faktory, ktoré môžu mať vplyv na starostlivosť o ne alebo ich použitie;
- 6) rozpoznať prejavy zhoršeného zdravotného stavu používaných druhov a kategórií zvierat;
- 7) rozpoznať nutnosť zásahu veterinárneho lekára pri určitom stupni zhoršenia zdravotného stavu zvierat;
- 8) získať základné znalosti v manipulácii s používanými druhmi zvierat;
- 9) osvojiť si princípy humánneho ukončenia projektu;
- 10) osvojiť si systém dezinfekcie prostredia za prítomnosti a neprítomnosti zvierat;
- 11) ovládať požiadavky na starostlivosť o zvieratá, zdravie zvierat a ich rozmnožovanie;
- 12) rozpoznať bolesť, utrpenie, strach a poznať spôsoby ich zmierňovania;
- 13) vedieť v praxi uplatňovať zásady 3R, obohacovanie prostredia;
- 14) zvládnuť rutinné návštevy zvieratníka a osvojiť si spôsob riešenia možných problémov;
- 15) nacvičiť si techniky fixácie a manipulácie so zvieratami v rámci projektu alebo v rámci starostlivosti o zvieratá;
- 16) poznať zásady dohľadu prevencie zavlečenia chorôb, ochrany zdravia a monitorovania zdravotného stavu používaných v projektoch.

Požiadavky pre osoby navrhujúce a vykonávajúce projekty:

- 17) ovládať chirurgické a nechirurgické zákroky relevantné pre postupy vykonávané v zariadení;
- 18) poznať zásady analgézie/anestézie pri používaných druhoch zvierat;
- 19) ovládať spôsoby eutanázie - humánneho usmrtenia zvierat v súlade s prílohou č. 2 NV

377/2012 Z. z. v znení NV SR č.199/2019 Z. z.;

20) ovládať bežné techniky aplikácie s,c., i.p., i.v, i.m;

21) ovládať techniky odberu krvi od zvierat'a pri vedomí, od zvierat'a v anestézii;

24) ovládať metódy odberu tkanív/vzoriek *ante a post mortem*;

25) získať prax vo vedení zákonom vyžadovaných záznamov.

Zoznam a kvalifikácia odborne spôsobilých osôb, ktoré dozerajú na praktickú výuku pracovníkov:

Meno, priezvisko	Dosiiahnuté vzdelanie	Dĺžka praxe vo vednom odbore	Dĺžka praxe v práci so zvieratami	Osvedčenie		
				číslo	modul	platnosť do
Daniela Antolová	MVDr., PhD. II A	18	18	1499/2015 1904/2019	A - navrhovanie postupov a projektov vykonávanie postupov hlodavce a králiky	2027
Emília Dvorožňáková	MVDr., PhD. II A	28	28	0979/2015 1902/2019 1775/2023	A – navrhovanie a vykonávanie postupov na zvieratách - hlodavce	2027
Zuzana Hurníková	Doc., MVDr., PhD. II A	24	28	1579/2015 2015/2019 1842/2023	A - navrhovanie postupov a projektov, vykonávanie postupov hlodavce a králiky	2027

Predseda Poradného výboru: doc. MVDr. Zuzana Hurníková, PhD.

Vedúca zvieratníka: MVDr. Miroslava Petrová, PhD.

Osoba poverená zabezpečením súladu: MVDr. Daniela Antolová, PhD.

Príloha X. k prevádzkovému poriadku zvieratníka
PROGRAM NA SPOLOČNÉ VYUŽÍVANIE ORGÁNOV A TKANÍV ZVIERAT
USMRTENÝCH V ZVIERATNÍKU PAÚ SAV

V súlade s ustanoveniami Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 436/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely je vypracovaný tento program na spoločné využívanie orgánov a tkanív zvierat:

1) Vedúci každého schváleného projektu poskytnú vedúcej zvieratníka písomnú informáciu o tom, aké postupy na akých zvieratách budú v rámci schváleného projektu vykonané a ak to charakter projektu dovoľí (materiál nebude infekčný, resp. poškodený infekciou), aké orgány/tkanivá budú k dispozícii pre spoločné využitie spolu s časovým plánom postupov.

2) Vedúca zvieratníka zašle e-mailom vedúcim laboratórií PaÚ SAV pred začatím každého projektu informáciu o type orgánov/tkanív, ktoré budú k dispozícii, spolu s časovým plánom.

3) Zaujímavosť o využitie orgánov/tkanív písomne (e-mailom) kontaktujú vedúcu zvieratníka s požiadavkou o poskytnutie orgánu/tkaniva minimálne tri pracovné dni vopred, aby mohla informovať vedúceho projektu a zabezpečiť odber a spracovanie orgánu/tkaniva.

4) O odbere, spracovaní a poskytnutí orgánu/tkaniva vedie vedúca záznam, ktorý sa archivuje po dobu 5 rokov.